

Motion till riksdagen

1986/87:So629

Rune Rydén m. fl. (m, fp, c)

Barnomsorgen

Vi har i vårt land satsat stora summor på barnomsorgen. Detta till trots har enbart en minoritet av barnen i förskoleåldrarna tillgång till barnomsorg. Av något över 600 000 barn i förskoleåldrarna har ungefär hälften eller ca 300 000 barn tillgång till daghem eller familjedaghem.

Denna situation är inte tillfredsställande. Siffrorna döljer orättvisor, som i själva verket är mycket djupgående. Många barn är hänvisade till omsorgsformer för vilka samhället inte tar något som helst ansvar eller lämnar något ekonomiskt bidrag. Att finna vägar som kan föra till en bättre tingens ordning borde vara en angelägenhet för oss alla. Ett grundläggande problem är att de kommunala daghemmen är en utomordentligt dyrbar tillsynsform. I dag kostar en daghemsplats runt 70 000 kr. Kommunala daghem i dess nuvarande utformning torde därför också i framtiden bli en exklusivitet för ett fåtal.

Internationella jämförelser visar också att svenska daghem i dess nuvarande utformning är osedvanligt kostnadskrävande. Statskontoret gjorde exempelvis en jämförelse mellan kostnader per daghemsplats i de nordiska länderna 1983. Man fann därvid att om index för totalkostnaden per inskrivet barn sattes till 100 i Sverige, blev motsvarande siffror i Danmark, Finland och Norge 54, 36 och 46. Detta visar med andra ord att kostnaden per daghemsplats i Sverige ligger mer än dubbelt så högt som kostnaden i övriga nordiska länder. Skulle jämförelsen utsträckas till utomnordiska länder är förmodligen skillnaderna ännu mycket större.

Det har under senare tid förts en relativt livlig debatt i pressen om kvaliteten hos den svenska barnomsorgen. Vissa menar att verksamheten vid våra daghem är högtstående. Andra har emellertid argumenterat för att en mer strukturerad pedagogik skulle kunna utveckla verksamheten vid daghemmen ytterligare. Medicinsk expertis har pekat på att det är viktigt att barnen får både intellektuell, motorisk och känslomässig stimulans under den så avgörande förskoletiden.

Det finns ingen anledning att i detta sammanhang ytterligare uppehålla sig vid dessa aspekter. Enligt vår mening borde det dock stå klart att det är viktigt att stimulera försöksverksamhet och utvecklingsarbete i samband med barnomsorgen. Detta för att finna både om verksamheten kan göras mer kostnadseffektiv och om det pedagogiska innehållet kan ytterligare utvecklas och förbättras. Sådan försöksverksamhet borde kunna uppmuntras oavsett vilken inställning man har till den daghemsverksamhet som vi i dag har. Det kan inte vara svårt att hålla med om att inget är så bra att det

inte kan bli bättre och att därför erfarenheterna från en försöksverksamhet också borde kunna komma nuvarande verksamhet till godo.

Det är enligt vår uppfattning viktigt att försöks- och utvecklingsarbete också sker i kommunal regi. Dess bättre synes flera kommuner vara villiga att starta en sådan försöksverksamhet. En kommun som har sådana planer och som vi känner väl till är Lunds kommun. Det är angeläget att en sådan försöksverksamhet får möjlighet att komma i gång och att den stöds och uppmuntras.

Ett viktigt mål för våra nuvarande daghem är att se till att just omsorgen tillfredsställs. De statliga bidragsregler som i dag gäller tar också sikte på detta. Därför utgår statsbidrag till kommunala daghem med 22 000 kr. per barn, som är inskrivna minst 7 timmar per dag, och med 12 500 kr. per barn för de barn som vistas 4–7 timmar per dag på daghem. Härutöver utgår också visst bidrag per årsarbetare. Vi anser det naturligt att kraven på omsorg tidsmässigt upprätthålls också vid försöksverksamhet med alternativa kommunala daghem. Sker detta menar vi dock att det är självklart att kommunerna garanteras samma bidrag för en försöksverksamhet som vid anordnande av daghem av traditionellt slag. Detta är viktigt för att neutralitet skall förekomma i stödet till kommunal daghemsverksamhet som uppfyller de statliga bidragskraven men som pedagogiskt kan vara något olika upplagda.

Det ligger i sakens natur att en försöksverksamhet kräver vissa extra kommunala insatser och kostnader under en uppbyggnadsperiod. Socialdepartementet har i dag ett anslag om 30 miljoner kronor att använda till utvecklingsarbete inom barnomsorgen. Vi anser att någon del av detta anslag bör ges till kommuner som är villiga att ta upp försöksverksamhet av det slag som skisserats i denna motion.

Hemställan

Mot bakgrund av vad som anförts i det föregående hemställer vi att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att medel bör anslås för kommunalt utvecklingsarbete med alternativa daghem i Lunds kommun.

Stockholm den 22 januari 1987

Rune Rydén (m)

Ulla Tillander (c)

Margitta Edgren (fp)